

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - **17072455**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KILIÇDAROĞLU
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

UŞAK MİLLETVEKİLİ
SAYIN OP. DR. ALİ KARAÖBA'NIN
TBMM 7/46261 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGELERİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/46261
GK 192

SORULAR

Manisa'nın Kula ilçesi Kalınharman Mahallesi sınırlarında, Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Küresel Jeoparkı olan Kula-Salihli Jeoparkı'nın yanı başında manyezit ocağı, kırma-eleme, yıkama, kurutma ve zenginleştirme tesisi kurulması amacıyla ÇED süreci başlatıldığı kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu projenin yalnızca bir maden faaliyeti olarak değil; doğal miras, jeolojik miras, tarım arazileri, orman varlığı, Gediz Havzası, yerleşim yerleri, halk sağlığı, turizm ve bölgenin uluslararası itibarı bakımından değerlendirilmesi gerekirken yine hiçbir paydaşın fikri alınmadığı, ortak akıl ve Türkiye'nin gerçek çıkarları için hareket edilmediği görülmektedir.

Kula-Salihli Jeoparkı sıradan bir arazi parçası olmaktan öte, bünyesinde çok büyük potansiyelleri barındıran bir alandır. Antik çağ coğrafyacısı Strabon'un "Yanık Ülke" olarak tanımladığı bu bölge; lav akıntıları, volkan konileri, bazalt sütunları, peri bacaları, insan ayak izleri, jeolojik oluşumları ve kültürel mirasıyla Türkiye'nin dünyaya açılan en değerli doğal miras alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Böyle bir alanın çevresinde patlatmalı madencilik faaliyeti planlanması, yalnızca çevresel risk değil, aynı zamanda Türkiye'nin UNESCO nezdindeki saygınlığına, doğa koruma iddiasına ve gelecek kuşaklara karşı sorumluluğuna yönelmiş açık bir tehdittir.

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre proje alanında yıllık yüz binlerce ton üretim hedeflenmekte, cevherin sertliği halinde delme ve patlatma yöntemi kullanılabileceği belirtilmekte, proje alanının en yakın yerleşim birimindeki konutlara yaklaşık 200 metre mesafede bulunduğu ifade edilmekte, faaliyetler nedeniyle toz, gürültü, fauna üzerinde baskı, sıvı ve katı atık oluşumu gibi olumsuz etkiler dosyada yer almaktadır. Ayrıca proje sahasının çevre düzeni planında orman ve tarım arazisi içinde kaldığı, Gediz Nehri'nin de alanın yakınından geçtiği anlaşılmaktadır. Bütün bu veriler ortadayken, Bakanlığınızın böyle bir proje için ÇED süreci başlatması dahi başlı başına vahimdir. Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Küresel Jeoparkı'nın çevresi dinamit, toz, hafriyat, kamyon trafiği ve maden ruhsatlarıyla kuşatılamaz. Doğal SİT statüsündeki, bilimsel ve turistik değeri uluslararası ölçekte kabul edilmiş bir alanın hemen yanı başında patlatmalı maden faaliyetine kapı aralanması, koruma hukukunu ve kamu yararını fiilen yok saymak anlamına gelir.

Uşak'a da yakın olan bu bölge, yalnızca Manisa'nın değil bütün Ege'nin ortak doğal mirasıdır. Gediz Havzası'nın, tarım alanlarının, yerleşimlerin ve jeoturizm potansiyelinin korunması bölgesel bir zorunluluktur. Bugün Kula-Salihli Jeoparkı'nın dibinde manyezit ocağına izin verilirse, yarın aynı mantıkla bütün jeolojik miras alanları maden sahasına dönüştürülebilir. Bu nedenle Bakanlığınızın görevi madencilik projelerine öncelik verip doğayı katletmek değil, telafisi mümkün olmayan doğal ve kültürel mirası korumak olmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Kula-Salihli UNESCO Küresel Jeoparkı'nın yakınında planlanan manyezit ocağı, kırma-eleme, yıkama, kurutma ve zenginleştirme tesisi için ÇED süreci hangi tarihte, hangi şirketin başvurusu üzerine başlatılmıştır?

- 2- Proje alanının Kula-Salihli Jeoparkı'na, doğal SİT alanlarına, jeositlere, tarım arazilerine, orman alanlarına, Gediz Nehri'ne ve en yakın yerleşim yerlerine mesafesi ayrı ayrı nedir?
- 3- Projede delme-patlatma yönteminin kullanılabileceği belirtilmekte midir? Kullanılacaksa patlatmanın volkanik jeolojik miras, jeositler, yer altı ve yer üstü su varlığı, tarım alanları, konutlar ve canlı yaşamı üzerindeki etkilerine ilişkin bağımsız bilimsel bir değerlendirme yapılmış mıdır?
- 4- Proje alanının en yakın konutlara yaklaşık 200 metre mesafede olduğu iddiası doğru mudur? Bu kadar yakın mesafede toz, gürültü, titreşim, patlatma, kamyon trafiği ve atık oluşumunun halk sağlığı üzerindeki etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- 5- Proje Tanıtım Dosyası'nda toz, gürültü, fauna üzerinde yer değiştirme baskısı, sıvı ve katı atık oluşumu gibi olumsuz etkilerin yer aldığı doğru mudur? Bu etkiler ortadayken ÇED sürecinin başlatılması nasıl gerekçelendirilmektedir?
- 6- Proje sahasının çevre düzeni planında orman ve tarım arazisi içinde kaldığı doğru mudur? Doğruysa orman ve tarım alanlarında bu ölçekte bir madencilik faaliyetine hangi kamu yararı gerekçesiyle izin verilmektedir?
- 7- Kula-Salihli Jeoparkı'nın UNESCO Küresel Jeopark statüsü dikkate alınarak UNESCO Türkiye Millî Komisyonu'ndan, Jeopark Belediyeler Birliği'nden, ilgili belediyelerden, üniversitelerden, bilim insanlarından ve yerel halktan görüş alınmış mıdır?
- 8- Bakanlığınız, Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Küresel Jeoparkı'nın yakınında planlanan bu maden projesinin UNESCO statüsüne, jeoturizm potansiyeline ve Türkiye'nin uluslararası doğa koruma yükümlülüklerine etkisini değerlendirmiş midir?
- 9- Proje kapsamında kırma-eleme, yıkama, kurutma ve zenginleştirme tesisi kurulması planlandığına göre, su kullanımı, atık su yönetimi, pasa depolama, toz bastırma, nakliye güzergâhları ve kamyon trafiği için hangi önlemler öngörülmektedir?
- 10- Gediz Nehri'ne ve havzanın tarımsal üretimine olası etkiler bakımından DSİ, Tarım ve Orman Bakanlığı, Manisa Valiliği, ilgili belediyeler ve bilimsel kuruluşlardan görüş alınmış mıdır?
- 11- Kula-Salihli Jeoparkı çevresinde son beş yılda kaç maden ruhsatı, kaç ÇED başvurusu, kaç "ÇED gerekli değildir" veya "ÇED olumlu" kararı verilmiştir? Bakanlığınız, Kula-Salihli Jeoparkı çevresinde maden ruhsatlarının ve ÇED süreçlerinin alanı parça parça kuşatmasına karşı bütüncül bir koruma planı hazırlamakta mıdır?

CEVAPLAR

Manisa İli'nin Kula İlçesi'ne bağlı Kalınharman Mahallesi, 532,55 hektarlık 202300637 Ruhsat (3437952 Erişim) Numaralı saha sınırları içerisinde yapımı planlanan "Manyezit Ocağı, Kırma-Elemente, Yıkama, Kurutma ve Zenginleştirme Tesisi (395.000 ton/yıl Ocak, Kırma-Elemente, Yıkama, Kurutma ve Zenginleştirme Tesisi, 24,38 ha) Projesi" için; 29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki

Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'nde yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projeler madde 15/a kapsamında (Ek-2'deki listede yer alan projeler) madde:16/1 gereği 19.06.2026 tarihinde e-ÇED sistemi üzerinden başvuru yapılmıştır.

İl Müdürlüğümüz tarafından söz konusu e-ÇED başvurusu kapsamında ÇED Yönetmeliği madde: 16/2-3 kapsamında format incelemesi ve 06.07.2026 tarihinde yer görmesi yapılmıştır. Ayrıca söz konusu proje için 29.06.2026 tarih yazı ile ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri talep edilmiştir.

İl Müdürlüğümüzün kurum görüşü talebine istinaden 23.07.2026 tarih ve 468 sayılı Manisa Jeopark Belediyeler Birliği Başkanlığı görüşünde; ".. Jeopark statüsünü korumak ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) karşısında zor bir duruma düşmemek ve hızla azalan doğal alanları muhafaza etmek adına hassas jeomiras alanlarının korunması ve gelecek nesillere aktarılması gerektiğinden Manyezit Ocağı, Kırma-Elleme, Yıkama, Kurutma ve Zenginleştirme Tesisi kurulmasının uygun görülmediği" bildirilmiştir.

29.07.2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren (Değişik:RG-5/3/2026-33187) ÇED Yönetmeliği İkinci Bölüm, Genel Hükümler, Yetki madde 5/2/ a) Projenin gerçekleştirilmesinin ilgili mevzuat bakımından uygun olmadığının tespiti halinde, ÇED süreci aşamasına bakılmaksızın sonlandırılır. hükmü kapsamında; inceleme aşamasında görüş talep edilen Manisa Jeopark Belediyeler Birliği'nin 23.07.2026 tarih ve 468 sayılı "Olumsuz" görüşü sebebi ile dosya süreci sonlandırılmıştır.

ÇED sürecinin sonlandırıldığı ilgili kurum kuruluşlara Manisa Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından 27.07.2026 tarihli yazı ile bildirilmiştir.

Maden ruhsatları ile ilgili hususlarda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden bilgi edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.